

Asia: VN/6909/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen keston muuttamisesta harkinnanvaraiseksi ja keston jatkamisen edellytyksistä (88 §:n 1 momentin 1 kohta ja 89 §:n 1 momentti)

Lappeenrannan kaupunki pitää esitystä palkkatuen keston harkinnanvaraisuudesta kannatettavana. Työnantajilta saadun palautteen perusteella tukijaksot on koettu liian lyhyiksi erityisesti tilanteissa, joissa työntekijän osaamisen kehittäminen ja työelämään kiinnittyminen edellyttävät pidempää ajanjaksoa.

Lappeenrannan kaupunki korostaa kuitenkin, että työvoimaviranomaisella tulee olla mahdollisuus säilyttää tukijaksojen nykyinen kesto tilanteissa, joissa tukijakson pidentäminen johtaisi kustannusten kasvuun.

Lain 89 §:n 1 momentin osalta Lappeenrannan kaupunki ei pidä kannatettavana ehdotusta, jonka mukaan tilanteissa, joissa palkkatuki olisi voitu myöntää suoraan 12 kuukauden kestoisena määräaikaiseen työsuhteeseen, mutta tuen hakeminen on jakautunut kahteen jaksoon, jälkimmäinen jakso voitaisiin myöntää ainoastaan toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Tällainen sääntely voi asettaa työnhakijat eriarvoiseen asemaan: osassa tapauksista osaamistarpeet on tunnistettu riittävän varhaisessa vaiheessa, jolloin tuki on voitu myöntää heti enimmäiskestoisena, kun taas toisissa tapauksissa osaamistarpeet tarkentuvat vasta työsuhteen alkamisen jälkeen.

a. Työttömyyden pitkittymisen todennäköisyyden arvioimisesta luopuminen (nykyisessä 82 §:n 2 momentissa: "Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.")

Lappeenrannan kaupungin näkemyksen mukaan esitettyä muutosta voidaan pitää kannatettavana. Työvoimaviranomaisella ei ole aiemmin ollut käytössään riittäviä arviointivälineitä riskien arvioinnin

tueksi, ja arviointikäytännöt ovat vaihdelleet asiantuntijakohtaisesti. Tämä on voinut johtaa työnhakijoiden eriarvoiseen kohteluun. Lappeenrannan kaupunki ei kuitenkaan näe riskiä siitä, että tuen kohdentuminen muutoksen seurauksena vääristyisi, sillä työvoimaviranomaisella säilyy mahdollisuus suunnata palkkatukea ensisijaisesti niihin asiakasryhmiin, joiden työllistymisen tukemiselle on suurin tarve.

Esitetyssä 82 §:n 3 momentin 2 kohdassa todetaan: ”ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta palkkatuen myöntämistä edeltävän 14 kuukauden aikana”, ja vastaavasti 89 §:n 1 momentissa: ”jatkon myöntäminen edellyttää, että työnhakija on ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta palkkatuen myöntämistä edeltäneiden 14 kuukauden aikana”. Tukien ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnin sekä jo ennestään varsin monimutkaisen työvoimapalveluihin ja työttömyysetuuksiin liittyvän järjestelmän selkeyden näkökulmasta Lappeenrannan kaupunki katsoo, että myös tässä tuessa pitkäaikaistyöttömyyden määritelmän tulisi olla yhdenmukainen vakiintuneen määritelmän kanssa. Tämän vuoksi kaupunki pitää selkeämpänä ratkaisua, jossa pitkäaikaistyöttömyys määriteltäisiin 12 kuukauden työttömyydeksi edeltävien 16 kuukauden aikana.

b. nykyinen ryhmä ”ei ole ollut ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana” muutettaisiin muotoon ”ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana” (82 §:n 1 momentin 5 kohta).

Lappeenrannan kaupunki pitää ehdotettua muutosta erittäin kannatettavana. Nykyinen sääntely johtaa usein tilanteisiin, joissa henkilön satunnainen työskentely tai yrittäjänä toimiminen estää palkkatuen myöntämisen, vaikka henkilön tosiasiallinen työmarkkinaasema on heikko ja palkkatuen tarve ilmeinen.

Ehdotus vastaa paremmin työmarkkinoiden todellisuutta ja kannustaa työnhakijoita ottamaan vastaan myös lyhytaikaista työtä ilman pelkoa siitä, että yksittäinen työjakso heikentäisi mahdollisuuksia saada palkkatukea myöhemmässä vaiheessa. Muutos parantaa myös palkkatuen kohdentumista henkilöille, joiden työllistymistä on edelleen tarpeen tukea. Joissakin tilanteissa pitkittynyttä työttömyyttä seuraava työskentely vakinaisessa ansiotyössä voi jäädä hyvin lyhyeksi esimerkiksi työsuhteen purkautuessa koeajalla. Lappeenrannan kaupunki pitää tärkeänä, että tällaisissa

tilanteissa palkkatuen myöntäminen olisi mahdollista rinnasteisesti pitkäaikaistyöttömien kanssa.

Työvoimaviranomaisen toiminnan näkökulmasta on kuitenkin välttämätöntä, että vakiintuneen työsuhteen määrittelyyn annetaan selkeä valtakunnallinen ohjeistus, jotta työnhakijoita voidaan kohdella yhdenvertaisesti.

c. muun samoihin palkkakustannuksiin myönnetyn tuen huomioiminen (84 §:n 1 mom. 6 kohta)

Etelä-Karjalan työllisyysalueella ei ole ilmennyt ongelmia samaan palkkakustannukseen kohdistuvien tukien yhteensovittamisessa. Ehdotettu täsmennys

tukee sääntelyn selkeyttä, eikä työllisyysalueella ole siihen huomautettavaa.

3. Lausuntonne säädösteknisistä muutoksista

Lappeenrannan kaupungilla ei ole huomautettavaa esityksen säädösteknisiin muutoksiin.

4. Lausuntonne vaikutusten arvioinnista

Lappeenrannan kaupunki katsoo, että esityksen vaikutukset työnhakijoiden ja työnantajien näkökulmasta ovat pääosin myönteisiä. Erityisesti muutos, jonka mukaan satunnainen työ tai yrittäjänä tehty työ ei enää vaikuttaisi tuen myöntämiseen tietyssä kohderyhmässä, voi parantaa palkkatuen vaikuttavuutta ja kannustaa työnhakijoita vastaanottamaan myös lyhytaikaista työtä.

5. Lausuntonne starttirahaa koskevasta ehdotuksesta

Lappeenrannan kaupunki pitää muutosta erittäin kannatettavana. Ansaintaperusteinen tarkastelu starttirahassa hyödyttää asiakasta, erityisesti ennakoitavuuden ja oikeudenmukaisuuden kannalta. Työllisyysalue katsoo, että ehdotettu lakimuutos selkeyttää toimintamalleja, tukee yrittäjyyden käynnistämistä sekä aiheuttaa

vähemmän takaisinperintätilanteita.

6. Muu lausuttava

Yksi TE-palvelut 2024 -uudistuksen keskeisistä tavoitteista on ollut työllistymisen vahvistaminen. Lappeenrannan kaupunki katsoo, että harkinnanvaraisuuden lisääminen palkkatuen myöntämisessä vahvistaa työvoimaviranomaisen mahdollisuuksia hyödyntää tukea tarkoituksenmukaisesti työnhakijoiden avoimille työmarkkinoille kiinnittymisen edistämiseksi.

Samanaikaisesti se, ettei palkkatuetusta työstä kerry täysimääräisesti ansiosidonnaisen päivärahan työssäoloehto, on osaltaan johtanut tilanteisiin, joissa

rekrytoivalle työnantajalle on tarjolla lukuisia eri ei-lakisääteisiä tukimalleja. Tarjolla olevat tuet ja niiden ehdot saattavat näyttäytyä pirstaleisina ja vaikeasti hahmotettavina. Tämä voi vaikeuttaa työnantajien mahdollisuuksia tunnistaa omaan tilanteeseensa soveltuvia tukimuotoja sekä hahmottaa, mistä ja miten niitä haetaan ja maksetaan.

Työnantajaan liittyviä edellytyksiä on tarkennettu 84 §:n 4 kohdan osalta. Lappeenrannan kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että tilanteissa, joissa

työnantajaan liittyvä tuen myöntämisen estävä seikka on todettavissa toisen viranomaisen tietojärjestelmästä, tulisi tukien myöntämiseen käytettävän järjestelmän antaa asiasta automaattinen heräte. Lisäksi järjestelmien tulisi mahdollistaa viranomaistehtävien hoitamisessa tarvittavan tiedon sujuva ja tietoturvallinen siirtyminen eri tietojärjestelmien välillä.

